

Zeer korte overgangstermijn

Claimswetgeving roept veel vragen op

Tekst: Norbert van der Werff | Foto's: SignElements

Op 1 juli 2007 werd de verordening voor voedings- en gezondheidsclaims (2006/1924/EC) van kracht. De voedingsmiddelenindustrie klaagde destijds dat erg onduidelijk was wat er van hen verwacht werd. Inmiddels vijf jaar later is er een lijst van 222 toegestane generieke gezondheidsclaims. Alle andere claims moeten op 14 december van de verpakking zijn verdwenen. Maar erg duidelijk is het nog steeds niet. Wat mag er nou wel en wat niet?

Het was de bedoeling dat de claimsverordening duidelijkheid zou scheppen voor de consument. Die moest ervan opaan kunnen dat een claim op een verpakking ook echt klopt. Op het ogenblik lopen er meerdere stromen generieke gezondheidsclaims naast elkaar. Een deel is omgezet in wet die op 14 december in werking treedt. Claims die niet zijn toegestaan, mogen vanaf die datum niet meer op de verpakking staan. Daarnaast zijn er verschillende groepen claims die 'on hold' gezet zijn en nog hun 'oude' claim mogen voeren. De grootste categorie zijn de botanica's. In 2010 werd, om de vaart erin te houden, besloten om deze claims ná de andere

generieke gezondheidsclaims te behandelen. Een andere groep wordt gevormd door claims waarvoor naar het oordeel van EFSA te weinig bewijs was of die vanwege politieke redenen apart zijn gezet. Deze claims moeten rond het verschijnen van dit nummer opnieuw beoordeeld zijn. De uitkomst van het eerste deel van die herevaluatie is in juni al gepubliceerd, de tweede groep werd in juli verwacht. De claim dat de consumptie van gedroogde pruimen bijdraagt aan handhaving van de normale darmfunctie, kreeg in juni alsnog een positief advies. Een reeks probioticaclaims die opnieuw werden beoordeeld omdat er eerder problemen waren met de

karakterisering van de bacteriestammen, werd echter ook in tweede instantie naar de prullenbak verwezen. Ook bijvoorbeeld cafeïne zou een nieuwe beoordeling krijgen. EFSA achtte de claim wel bewezen, maar de Commissie meende dat cafeïne niet in alle opzichten een gezonde stof is en dat een claim daarom wellicht onwenselijk zou zijn. Alle claims die 'on hold' zijn gezet, mogen nog worden gebruikt in de oude bewoordingen. Voor de opnieuw beoordeelde claims geldt dezelfde procedure als voor de andere generieke gezondheidsclaims. Zodra de Europese Commissie een negatief EFSA-advies bevestigd heeft, start een overgangstermijn van zes maanden. Naar verwachting zal de Europese Commissie komend najaar of komende winter over deze claims beslissen.

Overgangstermijn

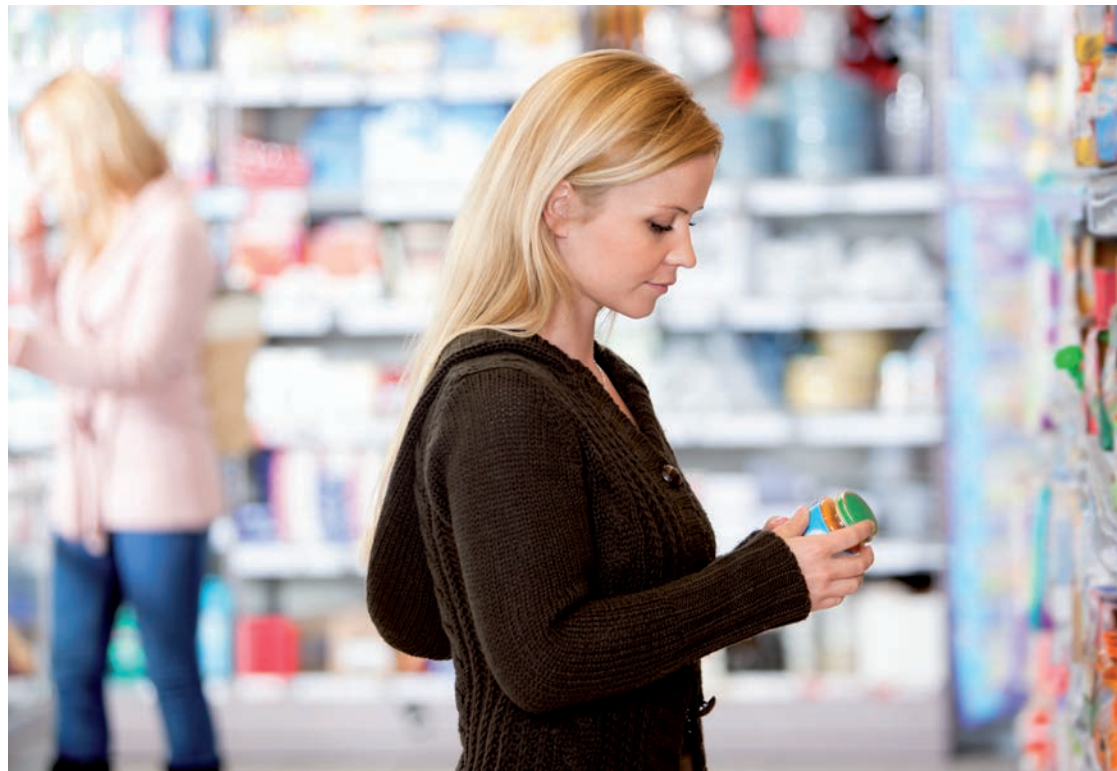
Voor de claims die in mei zijn afgekeurd, nadert het einde van de overgangstermijn met rasse schreden. De overgangstermijn van zes maanden is zeer kort, vergeleken bij de in-

voering van andere regelgeving. Zo liep 1 juli de overgangstermijn voor het verplicht plaatsen van het Europese bio-logo af. Twee jaar eerder werd dat logo al verplicht gesteld. Voor de verplichte waarschuwing op producten met bepaalde azo-kleurstoffen gold eveneens een overgangstermijn van twee jaar. In beide gevallen ging het om relatief eenvoudige aanpassingen. Bij de gezondheidsclaims is het allemaal een stuk ingewikkelder. Zelfs voor het in claims gespecialiseerde NPN, de brancheorganisatie voor voedingssupplementen en natuurproducten, zijn er nog veel onduidelijkheden. "NPN is druk bezig duidelijkheid te krijgen van de overheid. Je ziet echter dat er uit Europees overleg weinig antwoorden komen", stelde directeur Saskia Geurts. NPN consultancy, de adviestak van de branchevereniging, hield 26 juni in Huizen een workshop om helderheid te scheppen in de claimswetgeving. Geurts waarschuwde in haar openingswoord al voor al te hoge verwachtingen. De deelnemers zouden een antwoord krijgen op een deel van hun vragen, maar ze zouden óók met nieuwe vragen naar huis gaan. Dat klopte. Niet omdat de workshop slecht was opgezet, maar omdat de nieuwe regels nog moeten worden vertaald naar de praktijk. 'Interpretatie' was dan ook het meest genoemde begrip.

Database

In Nederland wordt hard gewerkt om op tijd klaar te zijn. Daarbij speelt zelfregulering een grote rol. Brancheverenigingen FNLI, NPN, CBL en Nprofarm stellen in overleg met de NVWA en het ministerie van VWS een lijst op met consumentvriendelijke bewoordingen van de toegestane claims. De wetgeving staat namelijk alternatieve bewoordingen van de claims toe, mits ze dezelfde betekenis hebben. In juli moet er voor alle belanghebbenden een database beschikbaar komen, in de vorm van een Excel-bestand, met formuleringen die de consument kan begrijpen en die kunnen worden gebruikt voor marketingdoel-einden. Uitgangspunt van de regelgeving was dat generieke gezondheidsclaims een bewezen heilzaam, nutritioneel of fysiologisch effect hebben én begrijpelijk zijn voor de consument. Dat laatste heeft de Europese Commissie zelf niet zo goed gedaan, betoogde Geurts. "We denken dat de gemiddelde consument veel claims niet zo goed begrijpt." Het is een goede zaak dat de claims worden 'vertaald'. De consument heeft niks aan claims die hij niet begrijpt en de producent ook niet. Consumenten zullen zich immers niet gauw laten overhalen een voedingsmiddel te kopen als ze de aanprijzingen niet begrijpen. De vraag is echter wat dat betekent voor de harmonisering. Zijn er in andere landen ook commissies die de bewoordingen onder de loep nemen? Kan een product met een claim in bewoordingen die in Nederland

zijn toegestaan in België, waar ze immers ook Nederlands spreken, van de markt worden gehaald? Dat zou kunnen, want België en vele andere EU-lidstaten kennen geen zelfregulering.

Interpretatiekwes-ties

Er is nog veel onduidelijk, bleek tijdens de workshop. Zo moet aan de consument worden gecommuniceerd welke werkzame stof verantwoordelijk is voor het beoogde effect. Maar moet dat bestanddeel ook in de claim zelf genoemd worden, of mag dat ook elders op de verpakking? Een andere interpretatiekwes-tie is of er vermeld mag worden dat een bepaalde stof, waarvoor geen toegestane claim geldt, in een product zit. Is dat dan een voedingsclaim waarbij niet aan de voorwaarden wordt voldaan, of wordt de consument juist geïnformeerd over de ingrediënten? Tijdens de workshop werd het voorbeeld van cranberry's aangehaald. Aangezien er geen goedgekeurde gezondheidsclaim is, mag er op een voedingsmiddel niet 'bevat cranberry' staan, maar wanneer de cranberry de smaak bepaalt, zou dat juist wel vermeld mogen worden.

Voedingsprofielen

Complicerende factor is dat de wetgeving eigenlijk nog niet af is. Voorwaarde voor gebruik van een gezondheidsclaim is dat een product voldoet aan de voedingsprofielen, met maxima voor de hoeveelheid vetten, verzadigde vetten, transvetzuren, zout en suikers. Die voedingsprofielen waren echter eveneens 'on hold' gezet, omdat de verschillende partijen er niet uit kwamen. Geurts: "De voedingsprofielen waren onder in de lade

gelegd om te laten rusten. Inmiddels is de la weer opengegaan. De voedingsprofielen worden in 2013 verwacht; het is nu nog te vroeg om er iets zinnigs over te kunnen zeggen." Dat betekent dat bedrijven gedwongen zijn hun verpakkingen aan te passen en dat ze dit na het verschijnen van de voedingsprofielen mogelijk nogmaals moeten doen. Dit geldt voor levensmiddelen. Voedingssupplementen zijn uitgezonderd voor voedingsprofielen. ■

Toegestane claims moeten consumentvriendelijke bewoordingen krijgen.

NPN stapt naar Europees Hof

NPN heeft begin juli samen met de Engelse tegenhanger HFMA een proces aangespannen bij het Europese Hof van Justitie. De organisaties willen dat de nieuwe verordening met toegestane gezondheidsclaims nietig verklaard wordt. "NPN ziet de juridische procedure als laatste middel om deze wetgeving een halt toe te roepen en te proberen om gezondheidsclaims die goed onderbouwd zijn en begrijpelijk voor de consument, te behouden. We vinden dat de Europese Commissie terug moet naar de oorspronkelijke intentie van de claimswetgeving", aldus de branchevereniging. NPN stelt dat de Europese Commissie fouten heeft gemaakt in de aanpak en de gevolgde procedure voor de totstandkoming van de lijst van toegestane generieke gezondheidsclaims. "Daardoor zijn veel goed onderbouwde gezondheidsclaims toch afgewezen. De lijst met toegestane claims had langer moeten zijn. Als industrie hebben we geprobeerd te assisteren en oplossingen aangedragen, maar daar is geen gehoor aan gegeven." Volgens NPN-voorzitter Mischa Strijder is er nog steeds geen duidelijkheid over de implementatie van de lijst van toegestane claims. "Dat maakt het zeer moeilijk voor bedrijven om binnen de extreem korte overgangstermijn van zes maanden te voldoen aan de nieuwe regels op het gebied van etiketteren en reclame maken." Hij stelt te hopen dat het Hof de duidelijkheid en de zekerheid zal verschaffen, waarin de Europese Commissie niet kon voorzien.

